



Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 254. Vtrùm primus homo viderit Deum per essentiam, & quàm cognitionem de Deo habuerit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

rudo enim in incorruptibilitate, cum sit communis etiam irrationalibus, deficit à ratione imaginis. Per hanc doctrinam possunt intelligi, & conciliari plures Patrum locutiones.

De statu, & conditione primi hominis ante peccatum, seu de statu innocentie, & natura integræ.

Sanctus Thomas quæstione 91. & 92. agit de productione primorum hominum: & quia facti sunt ad imaginem Dei, quæstione 93. examinavit, in quo consistat imago Dei. Quæst. 94. & sequentibus disputat de statu primorum hominum ante peccatum: & quia ante peccatum habuerunt naturam integram, agit de statu, & gratia naturæ integræ. Et primo quidem agens de statu Adami quoad animam, quæst. 94. disputat de statu Adami quoad intellectum: quæstione 95. de statu eiusdem quoad voluntatem, gratiam, & meritum: quæst. 96. de dominio, quod homini conueniebat in statu innocentie. Descendit deinde ad agendum de statu primorum hominum quoad corpus, ac quæst. 97. agens de ijs, quæ spectant ad conseruationem indiuidui, examinât, vtrum, & quomodo homo in statu innocentie fuisset immortalis, & impassibilis, ac indignus cibis, ac edendo de fructu ligni vitæ, fuisset immortalitatem consecutus. Quæstione 98. 99. 100. 101. agit de ijs, quæ pertinuissent ad conseruationem speciei, & examinât, vtrum, & quo pacto in statu innocentie fuisset generatio filiorum, & qualis fuisset conditio prolis quoad corpus, quoad iustitiam originalem, & quoad scientiam. Quæstione 102. disputat de loco hominum in statu innocentie, seu naturæ integræ, hoc est de paradiso terrestri. Doctrinam harum quæstionum examinabimus.

QVÆSTIO CCLIV.

Vtrum primus homo viderit Deum per essentiam, & quam cognitionem de Deo habuerit?

S. Thom. quæst. 94. art. 1.

1. **V**idetur primus homo, hoc est Adam vidisse Deum per essentiam: primo, quia beatitudo consistit in visione Dei per essentiam, vt dicitur in Tractatu de beatitudine: sed vt docet Damascenus lib. 2. de fide, cap. 11. *primus homo in Paradiso conuersans beatam, & omnium diuitem habuit vitam, idemque supponit Augustinus lib. 14. de Trinitate, cap. 10. dicens: Si homines habebant affectus suos, quales nunc habemus, quomodo erant beati in illo inenarrabilis beatitudinis loco, id est paradiso? ergo.*

2. Secundo Augustinus lib. 14. de Ciuit.

2190

cap. 10. dicit, quod primo homini non aberat quippiam, quod bona voluntas adipisceretur: sed bona voluntas nihil melius potest adipisci, quam visionem Dei per essentiam; ergo primo homini non deerat visio Dei per essentiam.

3. Tertio si Adam non vidit Deum per essentiam, non potest satis explicari, quo genere cognitionis Deum cognouerit.

4. Respondeo plura dubia posse examinari. Primo ergo quæritur, vtrum Adam ante peccatum permanenter viderit Deum per essentiam?

Respondet negatiuè Sanctus Thomas. Probat: nam summum, & infinitum bonum continens omnia bona, cum videtur prout est in se, necessitat videntem ad illud super omnia amandum, ac proinde ad non peccandum, ac reddit videntem impeccabilem, vt magis explicabitur suo loco: sed Deus est summum, & infinitum bonum continens omnia bona: ergo Deus visus prout est in se necessitat videntem ad Deum super omnia amandum, ac ad non peccandum, ac proinde reddit videntem impeccabilem: sed Adam fuit peccabilis, ac de facto peccauit: ergo. In idem recidit ratio, quam affert Sanctus Thomas. Beatitudo enim præsertim possessa, & experimentaliter cognita, ita necessitat possidentem ad illam amandam, vt non possit ab ea auerti, peccando, siquidem vnusquisque vult esse beatus, & non vult esse miser: Sed visio Dei est ipsa beatitudo, vt dicitur in Tractatu de beatitudine: ergo qui videt Deum, non potest à sua beatitudine auerti, peccando, ac proinde per visionem immediatam Dei redditur impeccabilis: sed Adam fuit peccabilis, & de facto peccauit: ergo Adam non vidit Deum permanentè. Videri possunt quæ in simili dicta sunt quæst. 171. num. 10. & 11. vbi probatum est Angelos, dum fuerunt in via, non vidisse Deum per essentiam.

5. Quæritur secundo, vtrum Adam viderit Deum visione transitoria in illo raptu, quem habuit, cum Deus immisit soporem in Adam, & reuelauit illi mysterium Incarnationis, vt dictum est quæst. 251. n. 25.

Respondeo aliquos affirmare, alios negare, Sanctum Thomam hoc art. 1. quæst. 94. nec affirmare, nec negare. Probabiliorè existimo sententiam negatiuam, quam etiam sequitur Suarius libr. 3. de Opere sex dierum, cap. 18. num. 2. Ratio est, quia licet ex verbis Scripturæ inferatur Adamo in illo sopore reuelatum fuisse mysterium Incarnationis, nullo pacto inferitur, quod raptus fuerit ad videndum Deum, prout est in se: ergo sine fundamento asseritur, quod viderit Deum, prout est in se, præsertim cum Ioan. 8. dicatur: *Deum nemo vidit vnquam, & Exod. 33. Non videbit me homo, & viuet.*

6. Quæritur tertio, qua cognitione Adam ante peccatum cognosceret Deum?

Respondet Sanctus Thomas, quod primi hominis cognitio quodammodo media erat inter

Yyy 2

cogni.

*cognitionem presentis status, & cognitionem patrie, qua Deus per essentiam videtur. Probat, & explicatur. Nam Deus vel videtur per essentiam, vel cognoscitur per creaturas: sed Adam non videbat Deum per essentiam: ergo cognoscebat Deum per creaturas: sed Deus perfectius cognoscitur per creaturas perfectiores, ac Deo similiores, quam per creaturas imperfectiores, ac minus Deo similes, proportionaliter ac quod videtur per speculum, melius videtur per speculum perfectius, & in quo eius imago expressius resultat: Adam autem cognoscebat Deum per creaturas perfectiores, ac Deo similiores, nos è conuerso in hoc statu naturæ lapsæ cognoscimus Deum per creaturas imperfectiores, ac Deo minus similes: ergo Adam cognoscebat Deum perfectius, quam nos, ac proinde cognitione media inter cognitionem presentis status, & cognitionem patrie, qua Deus per essentiam videtur. Probat, quod Adam cognosceret Deum per creaturas perfectiores, ac Deo similiores, quam nos cognoscimus. Nam effectus intelligibiles, & incorporei sunt imperfectiores, ac Deo similiores effectibus sensibilibus, ac corporeis, & proinde perfectè cogniti ducunt ad perfectiorem cognitionem Dei, quam effectus sensibiles: sed Adam cognoscebat effectus incorporeos, ac intelligibiles multo perfectius, quàm nos: ergo per effectus intelligibiles cognoscebat Deum multo perfectius, quam nos. Probat minor: nam homo in statu presenti naturæ lapsæ à consideratione plena, & lucida, intelligibilium, & incorporeorum effectuum impeditur per hoc, quod distrahitur à sensibilibus, & circa illa occupatur: sed Adam ante peccatum à sensibilibus non impediatur à clara, & firma contemplatione effectuum intelligibilium, & incorporeorum, quos ex irradiatione primæ veritatis percipiebat cognitione naturali, vel supernaturali, & gratuita: ergo. Probat minor: nam vt dicitur Ecclesiast. 7. *Deus fecit hominem rectum: sed rectitudo hominis diuinitus instituti consistebat in hoc, vt inferiora superioribus subderentur, & superiora ab inferioribus non impiderentur: ergo primus homo ante peccatum à sensibilibus non impediatur à perfecta, & firma cognitione intelligibilium effectuum, ac proinde per effectus intelligibiles perfectius cognoscebat Deum cognoscebat, quam nos. Ideo Augustinus libr. 11. de Gen. ad litteram cap. 33. loquens de primis hominibus dicit. *Fortassis enim in alijs inuiscus effabilibus, vel ineffabilibus modis Deus cum illis antea loquebatur, sicut etiam cum Angelis loquitur, ipsa incommutabili veritate illustrans mentes eorum &c. nisi non tanta participatione diuina sapientie, quantum capiunt Angeli, tamen pro humano modulo, quantumlibet minus, sed ipso genere uisitationis, & locutionis.***

7. Quæritur quarto, vtrum Adam ante peccatum cognosceret Deum sine medio, vel per medium, & per speculum, & in ænigmatè? Respondet Sanctus Thomas in resp. ad 3.

quod dupliciter aliquid potest cognosci per medium: primo ita, vt cognoscatur simul tempore cum ipso medio, eo pacto, quo cum aliquid videtur per speculum, videtur simul cum ipso speculo. Secundo potest aliquid prius ignotum cognosci per medium, eo pacto, quo quædam veritates prius ignote cognoscuntur per medium demonstrationis. Hoc supposito, Adam non cognoscebat Deum, per medium secundo modo, quia in primo instanti creationis cognouit Deum, qui proinde nunquam Adamo fuit ignotus, sed cognoscebat Deum per medium primo modo, quia non cognoscebat Deum per diuinam essentiam, sed per effectus intelligibiles, per quos ita Deum cognoscebat vt simul tempore etiam in primo instanti suæ creationis cognouit Deum. Si verò quæritur, vtrum hæc cognitio esset discursiua, respondeo, quod erat discursiua, in quantum discursus est progressus ab aliquo noto prius natura ad aliud notum posterius natura, sed simul tempore: at non erat discursiua, in quantum discursus est progressus ab aliquo noto prius tempore ad aliud, quod tunc esset ignotum. Dum vltimè quæritur, vtrum Adam cognosceret Deum in ænigmatè, quod importat obscuritatem, vt dicit S. Augustinus libr. 15. de Trinit. cap. 9. respondeo, quod quia omnis creatura est obscura, si compararetur cum infinita claritate diuinæ essentiae, eo ipso, quod Adam Deum cognoscebat per creaturas, cognoscebat Deum per ænigma obscurum. At non cognoscebat Deum per ænigma obscurum obscuritate orta à peccato, in quo sensu nos cognoscimus Deum per ænigma, in quantum per sensibilem occupationem impeditur à clara, & firma consideratione intelligibilium, vt dictum est num. 5.

8. Quæritur quinto, vtrum Adamo ante peccatum reuelata fuerint mysteria supernaturalia etiam Trinitatis, & Incarnationis?

Respondeo: certum videtur primo ex communi sententia, quod Adamo ante peccatum reuelata fuerint mysteria diuinitatis, & eleuationis ad finem supernaturalem supernaturalis beatitudinis. Nam Adā ante peccatum debebat se mouere ad suum finem supernaturalem: ergo debuit illi reuelari mysterium eleuationis ad finem supernaturalem, vt posset illud credere. Ex Apostolo enim ad Romanos 11. *Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, & inquirentibus se remunerator sit.* Idem die de alijs mysterijs in hoc mysterio inclusis, vel cum eo connexis.

9. Existimo secundo cum communi sententia contra paucos, Adamo ante peccatum reuelatum fuisse Christum, ac mysterium Incarnationis. Ita docuerunt Sanctus Thomas 2. 2. quæst. 2. art. 7. & 3. part. quæst. 1. art. 3. ad 5. Sanctus Bonaventura in 2. distinct. 23. Catherinus in cap. 2. Genes. Pererius lib. 5. in Gen. disput. de scientia Adæ, quæst. 4. Valentia tom. 1. disp. 7. quæst. 2. memb. 1. Suarez lib. 3. de opere

opere sex dierum, cap. 18. num. 8. & Vasquez 3. part. disp. 12. cap. 3.

9. Probatur ex Apostolo, qui ad Ephesios 5. relatis verbis, quæ Gen. 2. narratur dixisse Adam, postquam ex eius costa formata est Heua, *Hoc nunc os de ossibus meis &c.* subdit *Sacramentum hoc magnum est. Ego autem dico in Christo, & Ecclesia: ergo ex Apostolo Adamus verbis illis prophetauit, ac proinde cognouit Sacramentum, quod adimpletum est in Christo, & Ecclesia. Ratio vero est, quia cum Christus deberet esse caput hominum, conueniens fuit, ut reuelaretur primo homini in via, ut in illū crederet. Quo pacto cum hac reuelatione Adæ facta ante peccatum stet, quod si Adam non peccasset, Verbum non fuisset incarnatum, explicabitur suo loco in tractatu de Incarnatione.*

10. Existimo tertio cum sententia satis communi Adamo ante peccatum reuelatum etiam fuisse mysterium Trinitatis. Ratio est, quia ut docet Sanctus Thomas 2. 2. quæst. 2. art. 8. mysterium Incarnationis includit, vel supponit mysterium Trinitatis, cum mysterium Incarnationis consistat in hoc, quod Filius Dei factus sit homo, ac proinde quod in Deo detur Pater, & Filius, ac proinde pluralitas Personarum. Confirmatur auctoritate Epiphaniij, qui lib. contra Hereses in præfatione dicit. *Adam protoplastus formatus est, non circumcissus, sed carne præputium habens. Non autem erat Idololatra, & nouit Patrem Deum, & Filium, & Spiritum Sanctum. Propheta enim erat. Hoc autem infra probat, quia nouit, quod Pater dixit Filio, faciens hominem ad imaginem, & similitudinem nostram. Videri possunt quæ diximus supra, quæst. 157. ostendentes mysteria eleuationis ad finem supernaturalem, & mysteria Trinitatis, & Incarnationis reuelata fuisse Angelis, dum essent in via.*

11. Quæritur sexto, quam cognitionem Adamus ante peccatum habuerit de mysterijs illi reuelatis?

Respondeo, quod procul dubio de ipsis habuit cognitionem supernaturalem. Ratio est, quia habuit de illis cognitionem necessariam ad hoc, ut posset exercere actus meritorios finis supernaturalis; sed soli actus supernaturales possunt mereri finem supernaturalem; ergo habuit de mysterijs cognitionem necessariam ad faciendos actus supernaturales; sed ad faciendos actus supernaturales, & meritorios vitæ æternæ, necessaria est cognitio supernaturalis: ergo.

12. Quæritur septimo, vtrum cognitio, quam Adam habuit de mysterijs supernaturalibus, fuerit cognitio fidei infusa, vel cognitio altior fide?

Respondeo Alexandrum 2. part. quæst. 91. art. 2. memb. 2. & 3. part. quæst. 64. memb. 8. Sanctum Bonaventuram in 2. dist. 23. art. 2. qu. 2. & Gabrielem eadem distinct. art. 3. dub. 2. docuisse Adamum de mysterijs supernaturalibus non habuisse cognitionem fidei, sed co-

gnitionem altioris fide, ac mediam inter fidem, & visionem Dei. Licet autem illam vocet fidem, tamen asserit, quod non fuit fides ænigmatica, qualis est nostra, sed lucida, qualis fuit fides Christi. Videtur hæc opinio desumpta ex Hugone Victorino, qui lib. 1. de Sacram. part. 6. cap. 14. dicit. *Cognouit homo creatorem suum, non ea cognitione, qua foris solùm, & auditu percipitur, sed ea, qua potius intus per inspirationem demonstratur, non ea quidem, qua Deus modo à credentibus absens fide creditur, sed ea, qua tunc per presentiam contemplationis scienti manifestus cernebatur.* Fundamentum est, quia fides obscura videtur repugnare perfectioni illius status.

13. Dicendum cum Sancto Thoma 1. part. quæst. 95. art. 3. & 2. quæst. 2. art. 7. & quæst. 5. art. 1. quem communiter Theologi sequuntur, ac inter alios Suarius lib. 3. de Opere sex dierum, cap. 18. num. 24. Adam ante peccatum habuit de mysterijs supernaturalibus veram, & propriam cognitionem fidei infusam.

14. Probatur: nam Adam in statu innocentie erat purus viator, ac non viator simul, & comprehensor, sicut Christus: sed purus viator dirigitur fide ad exercenda opera supernaturalia, ac meritoria vitæ æternæ; ergo. Probatur min. ex Scriptura. Nam Abachuc 2. dicitur. *Iustus ex fide vivit: Ad Hebræos 11. sine fide impossibile est placere Deo: 2. ad Corinthios 5. Fides est substantia rerum sperandarum.*

15. Probatur secundo ex Patribus. Augustinus lib. 14. de Ciuit. cap. 26. loquens de Adamo ante peccatum, dicit. *Gaudium verum perpetuabatur ex Deo, in quem flagrabat charitas ex corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta.* Ambrosius lib. 7. in Luc. cap. 10. explicans parabolam hominis, qui incidit in latrones, dicit. *Adam nudatus est, mandati cælestis custodia destitutus, & exutus fidei indumento, lethale vulnus accepit.* Anastasius Sinaita lib. 4. Hexameron, circa initium dicit. *Quod in principio, & prima creatione Deus dedit Adamo exilem, & euanidam lucem cognitionis: dum vocat lucem illam exilem, indicat non excessisse perfectionem fidei; vocat autem euanidam, quia parum erat duratura.*

16. Adde Adamum ita habuisse cognitionem fidei, ut etiam eleuatus fuerit saltem aliquando ad illam perfectam contemplationem, quam viri Sancti, & Prophetæ in natura lapsa non raro obrinuerunt, ac de hac intelligendi sunt aliqui Patres, ac præsertim Gregorius lib. 4. Dialog. cap. 1. dicens. *Homo in Paradiso assueuerat Dei verbis perfrui, Angelorum beatorum spiritibus cordis munditia, & celsitudine visionis interesse.* Sed sicut tales contemplationes, visiones, apparitiones, & raptus &c. non excluderent à Prophetis, & viris Sanctis cognitionem fidei, sic nec excluderent ab Adamo.

17. Ad fundamentum contrarie sententiæ propositum num. 11. nego fidem fuisse contra perfectionem status naturæ integræ. Nam fides est solum contra perfectionem status comprehensoris, non autem contra perfectionem

nem

nem status puri viatoris; sed Adam erat solum viator, non autem comprehensor; ergo. Ex opposita ratione Christus, quia ita erat viator, ut simul esset comprehensor, non habuit fidem.

18. Ad 1. distinguo maiorem: beatitudo perfecta, & propria patriæ consistit in visione Dei per essentiam, concedo; beatitudo perfecta, & quæ haberi potest in via, consistit in visione Dei per essentiam, nego maiorem: distinguo eodem pacto minorem: & nego consequentiam. Adam ante peccatum habuit solam beatitudinem imperfectam, & qualis haberi potest in via, non autem beatitudinem perfectam, quæ est propria patriæ: sed sola beatitudo perfecta, & propria patriæ consistit in visione Dei per essentiam, beatitudo autem imperfecta consistit in contemplatione Dei per creaturas, & coniungibili cum actibus fidei: ergo Adam non habuit visionem Dei per essentiam. Vide quæ de beatitudine Angelorum, dum erant in via, diximus supra, quæst. 181. Proportionaliter enim accommodari debent beatitudini Adami in statu innocentie.

19. Ad 2. concedo maiorem, & distinguo minorem: bona voluntas pro statu viæ nihil melius potest adipisci, quam visionem Dei, habendam pro statu viæ, nego minorem, & eius suppositum; ut habendum pro statu termini, concedo minorem; & nego consequentiam. Bona voluntas est recta, & ordinata; sed Adam voluntate recta, & ordinata non appetebat visionem Dei ut habendam pro statu viæ, sed solum pro statu termini: ergo ad hoc, ut Adam haberet quidquid bona voluntate poterat velle, & adipisci, non requirebatur, ut pro statu viæ haberet visionem Dei per essentiam.

20. Ad 3. Patet ex dictis. Nam num. 5. & sequ. explicatum est, quo genere cognitionis Adam in statu innocentie Deum cognouerit.

QVÆSTIO CCLV.

Utrum Adam in statu innocentie Angelos per essentiam, & intuitiue viderit?

S. Tho. q. 94. art. 2.

1. **V**idetur Adam in statu innocentie vidisse angelos intuitiue, & per essentiam: primo, quia Gregorius lib. 4. Dialog. cap. 1. dicit. *In Paradiso assueuerat homo verbo Dei perfrui, bonorum Angelorum Spiritibus cordis munditia, & celsitudine visionis interesse:* ergo.

2. Secundo ex dictis quæst. 247. Anima separata, quia non impeditur à corpore, quod ut dicitur Sap. 9. aggrauat animam, cognoscit intuitiue Angelos; sed anima primi hominis licet esset vnita corpori, tamen à corpore corruptibili non aggrauabatur, neque impeditur à perfectione cognitionis, ut diximus

quæst. 254. num. 5. ergo cognoscebat intuitiue Angelos.

3. Respondeo cum Sancto Thoma hac quæst. 94. art. 2. quod anima primi hominis non poterat quidem videre angelos intuitiue, & per essentiam, sed tamen perfectius illos cognoscebat, quam nos cognoscamus in statu naturæ lapsæ.

4. Probatur prima pars, quod nimirum Adam non cognosceret angelos per essentiam. Ut enim cum Sancto Thoma quæst. 84. art. 7. diximus quæstione 246. anima dum est vnita corpori, non potest aliquid intelligere nisi cognitione originata ex sensibilibus, & per conuersionem ad phantasmata, hoc est ad aliquod obiectum materiale per phantasmata propositum imaginationi: sed anima Adami erat corpori vnita: ergo anima Adami non poterat connaturaliter ad suum statum, & modum essendi angelos, & alia immaterialia intelligere, nisi per conuersionem ad phantasmata, & ad aliquod obiectum materiale propositum imaginationi; sed per hunc modum intelligendi anima primo intelligit obiecta exteriora, & sensibilia, quæ sunt proprium obiectum intellectus vniti corpori, ac ex his ascendit ad cognoscenda obiecta immaterialia, & purè intelligibilia: ergo Adam in statu innocentie primo cognoscebat obiecta materialia, & sensibilia, & ex his ascendebat ad cognoscenda obiecta immaterialia, & purè intelligibilia, ac proinde angelos non cognoscebat intuitiue, & per essentiam, sed per res materiales, & sensibiles.

4. Aduertit Sanctus Thomas ex Dionysio cap. 4. de diuinis nominibus, quod in motu, & assensu, quo anima ex cognitione materialium, & intelligibilium ascendit ad cognitionem immaterialium, & purè intelligibilium, considerari possunt tres gradus. Primus, & infimus gradus est, quo anima à cognitione rerum exteriorum, & sensibilibus ascendit ad cognoscendam se ipsam, & quodammodo aggregatur, & vnitur intentionaliter sibi ipsi. Secundus gradus est, quo vterius ascendit ad cognoscendos angelos, iisque intentionaliter vnitur. Tertius est, quo ascendit ad cognoscendum Deum, qui est ipsum summum bonum, & summum ens. Iam actus intentionales possunt perfectè cognosci per suum obiectum proprium, & proportionatum: sed obiectum proprium, & proportionatum actuum, quibus anima intelligit per conuersionem ad phantasmata, sunt exteriora, & sensibilia: ergo anima per exteriora, & sensibilia ascendens ad cognoscendos reflexè suos actus intelligendi, potest illos perfectè cognoscere, & per suos actus intelligendi potest perfectè cognoscere seipsam, & suam potentiam intellectiuam: siquidem potentia perfectè cognoscitur per suos actus. At cum anima à cognitione sui ipsius, & suorum actuum ascendit ad cognoscendos angelos, non potest illos perfectè cognoscere, sed solum imper-